

Instruktion – Hur man hanterar Smittförande- och Läkemedelsavfall i Västra Götalandsregionen

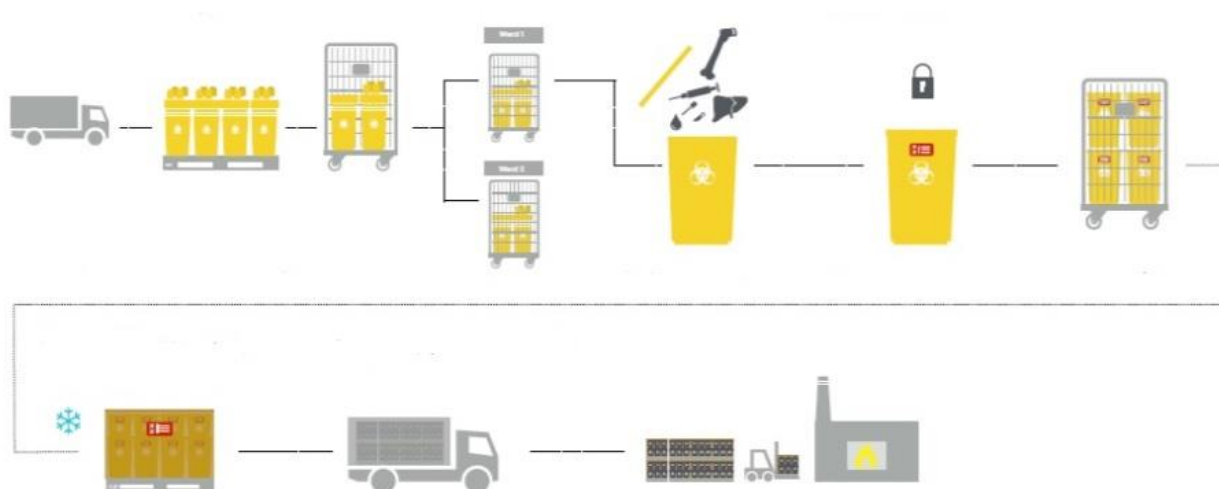
2021/2022

Inledning

Vad är det som gäller för hantering av smittförande- och läkemedelsavfall?

Inom Västra Götalandsregionens uppstår det hela tiden många frågor kring hantering av smittförande- och läkemedelsavfall. Vi, som är regionens Säkerhetsrådgivare för farligt gods har därför sammanfattat de viktigaste sakerna kring hanteringen av de här farliga godset.

Det här dokumentet beskriver främst hanteringen av smittförande- och läkemedelsavfall. Men tar även upp några andra delar. För att den som läser det ska få en bättre helhetsbild av vad som gäller vid transport av farligt gods.



Bilden visar hela transportledet av smittförande avfall. Från inköp till slutlig förbränning av avfallet.

Andra styrande dokument

På Säkerhetsrådgivarnas Intranät sida hittar du andra dokument gällande farligt gods:

<https://insidan.vgregion.se/stod-och-tjanster/sakerhet-och-krisberedskap/farligt-gods/>

Ansvar

Den avdelningen som klassificerar, paketerar och etiketterar smittförande- eller läkemedelsavfall är ansvarig för det farliga godset. En verksamhet som hanterar farligt gods ska ha tillgång till en säkerhetsrådgivare för farligt gods.

Säkerhetsrådgivare för farligt gods

När du kontaktar Säkerhetsrådgivaren för farligt gods kan du få hjälp med följande rådgivning:

- Frågor om klassificering, paketering, etikettering
- Hjälpa med att förebygga olyckor och tillbud
- Skapa arbetsrutiner för farligt gods hantering
- Hjälpa till med tillbuds- och olycksfallsrapportering

Kontakt

Du kontaktar regionens Säkerhetsrådgivare bäst med att skicka ett mail till:
sakerhetsradgivarna@vgregion.se

Smittförande avfall, läkemedelsavfall eller annat farligt avfall får inte hamna i återvinning eller i det brännbara avfallet!

Klassificering av farligt gods

Klassificering

- Steg 1: På vilket eller vilka sätt som godset är farligt?
- Steg 2: Hur farligt är det?

Ett bra hjälpmedel vid klassificering av farligt gods är säkerhetsdatablad. Det går att hämta via regionens kemikaliesystem KLARA eller via Internet för respektive produkt.

Säkerhetsdatabladet innehåller bra information som man behöver för att klassificera det farliga godset rätt.

Det farliga godset är indelat i olika klasser. Beroende på vilket eller vilka sätt det är farligt samt hur farligt det är. Sjukhusens avsänder farligt gods i samtliga klasser.

Här är en lista på alla nio klasserna:

- Klass 1 - Explosiva ämnen och föremål (Typ Pacemaker m.m.)
- Klass 2 - Gaser (Djupkylda gaser, kondenserade, komprimerade)
- Klass 3 - Brandfarliga vätskor (Handsprit, desinfektionsmedel)
- Klass 4.1 - Brandfarliga fasta ämnen, självreaktiva ämnen
- Klass 4.2 - Självantändande ämnen
- Klass 4.3 - Ämnen som utvecklar brandfarlig gas vid kontakt med vatten (Släck inte med vatten)
- Klass 5.1 - Oxiderande ämnen (T ex Gödningsmedel)
- Klass 5.2 - Organiska peroxider (Försiktig med denna klass, explosivt)
- Klass 6.1 - Giftiga ämnen (Läkemedels- och Cytostatika avfall)
- Klass 6.2 - Smittförande ämnen (Skärande/Stickande, Smittförande avfall)
- Klass 7 - Radioaktivt (Förekommer oftast som avklingat smittförande avfall, klass 6.2)
- Klass 8 - Frätande ämnen (T ex syra men också kaustiksoda) Blanda inte två ämnen med högt och lågt PH värden. Dvs syror och baser.
- Klass 9 - Övriga farliga ämnen och föremål (T ex Litiumbatterier)

Klassificering av Läkemedels- och Smittförande avfall

Läkemedelsavfall (inkl. cytostatika)

Klass 6.1

Förpackningsgrupp (beroende på farlighetsgraden):

- PG I = Mycket giftiga ämnen
- PG II = Giftiga ämnen (UN3249 Läkemedels avfall)
- PG III = Mindre giftiga ämnen

Smittförande avfall (inkl. skärande/stickande och biologiskt avfall)

Klass 6.2

Förpackningsgrupp (beroende på farlighetsgraden):


- Kategori A (t ex UN2814, UN3549 Ebola m.m.)
- Kategori B (UN3373, UN3291)

Mer information om respektive fraktion finns under etikettering längre ner i det här dokumentet.



Paketera det farliga avfallet

Välj förpackning

Använd endast godkända behållare för smittförande- och läkemedelsavfall. Behållarna ska vara märkta med -symbolen och vara godkända enligt ADR. Se regionens sortiment på upphandlade behållare för ändamålet på nästa sida.

Vätska i behållaren

De godkända gula behållaren för smittförande avfall som regionen har upphandlat –

Är bara godkända för farligt gods i fast form. Dvs man får inte lägga i flytande vätska direkt i behållaren utan extra åtgärd.

Om vätska ska läggas i behållaren (t ex blod eller kroppsvätskor) ska absorberande material, i så stor mängd läggas i botten av behållaren så att vätskan sugs upp. Absorberande material finns att beställa på Marknadsplatsen. Blöjor går också att använda. Behållaren kommer annars att läcka ut vätska.



Lock till behållaren

När avdelningen använder en behållare och vill sätta på ett lock. Tänk på att **inte trycka fast locket**. För då går det inte att öppna locket igen. När behållaren är fylld till max 2/3. Är det dags att skicka iväg behållaren till miljöstationen.

Var då noga med att trycka på locket riktigt på behållaren. Om det känns svårt, använd en gummiklubba. Det är ett verktyg som används mycket för detta ändamål. Har man satt på locket riktigt, så går det inte att öppna det igen. **Skulle man av misstag sätta på ett lock permanent på en tom behållare, lämna den tomma behållaren som smittförande eller läkemedelsavfall (beroende på etiketten).**

Förvaring av avfallet

Tabellen nedan visar hur lång tid olika smittförande- och läkemedelsavfall kan förvaras

Fraktion	Rums tempererat	Kyl förvaring +8° C	Frys förvaring
Smittförande avfall (färdigpackad)	1 dygn	7 dygn	1 år
Stickande/Skärande	3 år		
Humanbiologiskt (färdigpackad)		5 dygn	1 år
*Läkemedelsavfall utom Cytostatika			
Cytostatika avfall	1 dygn	7 dygn	
**UN 2814 typ Ebola kategori A	1 dygn	7 dygn	

*Enligt Läkemedelsverket ingen förvaringstid. Men avfallet ska vara inlåst så att inga obehöriga kommer åt det.

** Kan förvaras 7 dagar i kyl. Men bör skickas omgående till slutlig hantering.










Viktigt!

Fyll i datumet på etiketten först när behållaren ska skickas iväg från avdelningen!



Inte när man börjar att använda behållare! Orsaken är att förvaringstiden bara är max sju dagar i kyl.

Utrymme där smittförande förvaras ska vara märkt med den symbolen för biologisk fara. 

Förpackningsmaterial till farligt gods

<p>Plastburk 0,25 liter <i>Skärande/Stickande</i></p>		<p>Best nr: 104520754</p>
<p>Plastburk 0,5 liter <i>Skärande/Stickande</i></p>		<p>Best nr: 200003164</p>
<p>Plastburk 1 liter <i>Skärande/Stickande</i></p>		<p>Best nr: 200003165</p>
<p>Plastburk 1,5 liter <i>Skärande/Stickande</i></p>		<p>Best nr: 104967047</p>
<p>Plastburk 2,2 liter (Saknar rätt etikett beställs separat) <i>Skärande/Stickande</i></p>		<p>Best nr: 104520770</p>
<p>Plastburk 3,5 liter (Saknar rätt etikett beställs separat) <i>Skärande/Stickande</i></p>		<p>Best nr: 200003165</p>
<p>Plastburk 6 liter (Saknar rätt etikett beställs separat) <i>Skärande/Stickande</i></p>		<p>Best nr: 200003167</p>
<p>Plastburk 11 liter (Saknar rätt etikett beställs separat) <i>Skärande/Stickande</i></p>		<p>Best nr: 200003166</p>
<p>Behållare för Smittförande avfall <i>Biologiskt avfall, skärande/stickande, läkemedelsavfall och cytotatika avfall</i></p> <p>Behållare 25 L Best nr: 110193901</p> <p>Behållare 50 L Best nr: 110193919</p>		<p>Lock med hål Best nr: 110193943</p> <p>Lock utan hål Best nr: 110193935</p>

Förpackningsmaterial till farligt gods

<p>Gul säck för Smittförande avfall <i>OBS! Får endast användas som innerförpackning tillsammans med kartongen nedan</i></p>		<p>Best nr: 114072911</p>
<p>Ytterförpackning till gul säck ovan. Används endast till Smittförande avfall <i>OBS! Får inte användas till biologiskt avfall, skärande/stickande eller cytostatika avfall</i></p>		<p>Best nr: 113889638</p>
<p>Gul/svart tejp till förslutning av kartong för Smittförande avfall</p>		<p>Best nr 113889620</p>
<p>Röd låda för intern transport av farligt avfall i fast form <i>Lådan återanvänds efter att den har blivit tömd av vår avfallsleverantör</i></p>		<p>Best nr 8525-UNM</p>
<p>Cellstoff Absorbent 15x20 cm</p>		<p>Best nr: 102719465</p>
<p>Cellstoff Absorbent 35x40 cm</p>		<p>Best nr: 102719473</p>
<p>Cellstoff Absorbent 40x60 cm</p>		<p>Best nr: 102719481</p>

BIOLOGISKT AVFALL



UN3291, Smittförande avfall ospecificerat, n.o.s. (anatomiskt identifierbart), 6.2, PGII

Med biologiskt avfall avses:

Fast ämne eller fast substans från människa.

Identifierbara kroppsdelar, vävnadsrester eller kasserade anatomiska preparat

Beställning etikett:

Biologiskt avfall

Best. nr: 102729753

Bunt med 10 etiketter

Viktigt!

Fyll i datumet på etiketten först när behållaren ska skickas iväg från avdelningen!

Inte när man börjar att använda behållare! Orsaken är att förvaringstiden bara är max sju dagar i kyl.

SMITTFÖRANDE AVFALL



UN 3291, Smittförande avfall ospecificerat n.o.s, 6.2, PGII

Med Smittförande avfall avses:

Vanligtvis kraftigt blodat/varigt material
Dialysfilter
Förbandsgips (både vanligt och syntet)
Kapillärrör
Thoraxdränage m.m.

Blod-rör och blodpåsar
Formaldehydlösning (mindre än 5 ml)
Förbandsmaterial (kraftigt blodat)
Sugpåsar Serres

Beställning etikett:

Smittförande avfall
Best. nr: 102729795
Bunt om 10 etiketter

Viktigt!

Fyll i datumet på etiketten först när behållaren ska skickas iväg från avdelningen!

Inte när man börjar att använda behållare! Orsaken är att förvaringstiden bara är max sju dagar i kyl.

SKÄRANDE/STICKKANDE AVFALL



**UN 3291, Smittförande avfall ospecificerat n.o.s, 6.2, PGII eller
UN3291, Smittförande avfall ospec., n.o.s. (skärande/stickande), 6.2, PGII**

Med Skärande/Stickande avfall avses:

Kanyler

Suturnålar

Sprutor med fast kanyl

Lansetter

Trasiga blodkontaminerade glas

Provtagningshållare med aktiverat kanylskydd

Beställning av etikett:

Skärande/Stickande smittförande avfall

Best. nr: 102729779

Bunt om 10 etiketter



LÄKEMEDELS AVFALL



UN3249, Avfall, Läkemedel, (Medicin), Fast, giftigt, n.o.s, 6.1, PGIII, (E)

Med Läkemedels avfall avses:

Glasampuller med läkemedelsrester (hela och brutna)

Infusionspåsar (med läkemedel, ej cytostatika)

Injektionsflaskor (obrutna med läkemedel)

Läkemedel (tabletter, flytande, salvor, kapslar, plåster innehållande läkemedel etc.)

OBS! Ej cytostatika!

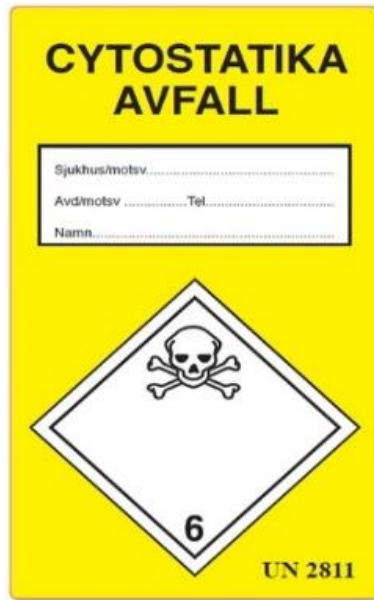
Beställning av etikett:

Läkemedels avfall + Fisken/Trädet

Best. nr: 103449575

Rulle om 50 etiketter

CYTOSTATIKA AVFALL



UN 2811, GIFTIGT FAST ÄMNE, ORGANISKT, N.O.S.

Med Cytostatika avfall avses:

Alla sorters förpackningar och material som innehåller cytostatika t ex ampuller, injektionsflaskor, kanyler, engångshandskar m.m.

Cytostatika kontaminerat avfall (allt avfall som kommit i kontakt med cytostatika)

Protectoravfall (använt för cytostatika)

Särskilt farliga läkemedel enligt AFS 2005:5

Beställning av etikett:

Läkemedels avfall + Fisken/Trädet

Best. nr: 102729498

Rulle om 50 etiketter

RADIOAKTIVT AVKLINGAT AVFALL



UN 3291, Smittförande avfall ospecificerat n.o.s, 6.2, PGII

Radioaktivt avklingat avfall som är smittförande sampackas med UN 3291.

Radioaktivt avklingat avfall som INTE är smittförande hanteras som brännbart avfall.

Beställning av etikett:

Radioaktivt avklingat avfall

Best. nr: 200003610

Bunt om 10 etiketter

Viktigt!

Fyll i datumet på etiketten först när behållaren ska skickas iväg från avdelningen!

Inte när man börjar att använda behållare! Orsaken är förvaringstiden som bara får vara max sju dagar i kyl.

Olyckor/Tillbud

Två tredjedelar av alla tillbud och olyckor i samband med farligt gods beror på den mänskliga faktorn, bristande rutiner eller säkerhetsmedvetandet. Två saker är viktiga: Förebygga tillbud och olyckor samt begränsa skadeverkan.

Vid hantering av läckage av kroppsvätskor eller annat biologiskt material i samband med avfallshantering. Läs instruktioner i Vårdhandboken.

Avvikelse rapport

Tillbud så som stick- och skärskador med risk för efterföljande blodsmitta eller med Cytotoxiska läkemedel (ett cellgift i flytande form) som är mycket farligt att komma i kontakt med.

Vid en avvikelse från gällande rutiner ska rapportering ske i MedControl Pro. Hanteringsledet omfattar hela vägen från avdelningen till slutligt omhändertagande på t.ex. förbränningsstation.

Varje medarbetare som upptäcker en avvikelse bör registrera detta i MedControl Pro. Glöm inte att om möjligt själv vidta lämpliga åtgärder.

Utbildning

Vi rekommenderar att alla som hanterar farligt gods eller farligt avfall bör gå en grundutbildning i farligt gods hantering. Vi har tagit fram en webbaserad utbildning för berörd personal. Den finns att hämta på vår Intranät sida:

<https://insidan.vgregion.se/stod-och-tjanster/sakerhet-och-krisberedskap/farligt-gods/>

Ej smittförande avfall

Observera att nedanstående lista ej är komplett. Utan visar exempel på hur vissa saker som **inte** ska hanteras som smittförande avfall.

Fraktion	Hanteras som
Agraffång	Brännbart avfall
Blod – Mindre mängd intorkat blod innebär ingen smittorisk	Brännbart avfall
CAPD-påsar och provmuggar som används i samband med dialysen. Töms först i spoldesinfektor	Brännbart avfall
Förbandsgips (både vanligt och syntet) (ej blodigt)	Brännbart avfall
Infusionspåse (tom) Såvida den inte har innehållit antibiotika eller cytostatika! Då ska den antingen i Läkemedelsavfall eller Cytostatika avfall	Brännbart avfall
Injektionsflaskor av plast (tomma) Såvida den inte har innehållit antibiotika eller cytostatika! Då ska den antingen i Läkemedelsavfall eller Cytostatika avfall	Brännbart avfall
Tomma sprutor utan kanyl som ej är kontaminerade med cytostatika, antibiotika eller är blodfyllda	Brännbart avfall

Exempel på smittförande, biologiskt och läkemedelfraktioner hittar du under varje etikett tidigare i dokumentet.